

بیمارستان شهید مطهری مرودشت

ساکشن در منزل

(ویژه آموزش به بیمار)

شناسنامه پمفلت آموزشی :

تهیه کننده : خدیجه دهقانیان (کارشناس

پرستاری) لیلا نام آور (سوپروایزر آموزش

سلامت)

تهیه شده : زمستان 1404

منبع : آموزش به بیمار هند بوک

تایید شده توسط : دکتر میثم لاری -

متخصص داخلی

تعریف :

ساکشن کردن یک روش جهت خارج کردن ترشحات به صورت مکانیکی از راه هوایی بیمار از طریق بینی ، دهان و یا داخل نای می باشد ساکشن کردن ترشحات با استفاده از یک راه مصنوعی مثل لوله تراکئوستومی نیز انجام می شود در بیماران با مشکلات عصبی - عضلانی و بیمارانی که توانایی سرفه و خارج کردن ترشحات را ندارند در مدت طولانی این ترشحات در ریه ها باقی می ماند و باعث عدم کارایی دستگاه تنفس و عفونت ریه ها می شود که با انجام فیزیوتراپی قفسه سینه و ساکشن از این عارضه جلوگیری می کنند

مراحل فیزیوتراپی :

- 1- دست ها را با آب و صابون بشوئید
- 2- بهتر است در اتاق بیمار دستگاه بخور سرد روشن باشد
- 3- بیمار را به صورت نیمه نشسته قرار دهید.
- 4- کف دست خود را به صورت فنجانی در آورده و تمام جلو قفسه سینه را از سمت پایین به بالا ضربه بزنید . سپس بیمار را در حالت نشسته یا به پهلو قرار دهید و همین کار را در پشت قفسه سینه انجام دهید این کار باعث کنده شدن ترشحات ریه می شود سپس برای هدایت ترشحات به سمت بالا با فشار دست بر قفسه سینه لرزش ایجاد کنید این کار از پایین به بالا انجام دهید لرزش را می توان با دستگاه ویراتور روی قفسه سینه انجام داد پس از سه تا چهار بار ارتعاش ، بیمار را به سرفه تشویق نمایید دفعات فیزیوتراپی

به میزان ترشحات بیمار بستگی دارد اما حدود سه بار در روز کافی است فیزیوتراپی قبل از ساکشن نیز لازم است قبل از غذا یا حداقل دو ساعت بعد از غذا فیزیوتراپی انجام شود

ساکشن چیست ؟

دستگاهی است که با ایجاد مکش باعث خروج ترشحات از راه هوایی بیمار می شود ساکشن ممکن است یک یا دو ظرف استوانه ای شیشه ای داشته باشد که جهت جمع آوری ترشحات بیمار در حین ساکشن است. ساکشن دو لوله رابط دارد که یکی قطر بزرگتر دارد ، به عنوان لوله رابط ساکشن و دیگری قطر کوچکتر دارد که حتما باید استریل باشد و در یک پوشش کاغذی قرار گیرد .

دستگاه تنفس بسیار حساس است پس لطفا نکات استریل را به دقت رعایت فرمایید . هرگز آن قسمت سر ساکشن را که وارد تراکیاستومی می کنید دست نزنید .

هیچ گاه به صرف اینکه ترشحات بیمار زیاد است بیشتر از 15 ثانیه سر ساکشن را در راه هوایی بیمار نگه دارید .

علائم بالینی که نشان دهنده

ضرورت ساکشن کردن است :

- ✓ سرفه های صدادار و مکرر
- ✓ وجود ترشحات
- ✓ افزایش فعالیت تنفسی
- ✓ صدای ویزینگ خشن که توسط بیمار یا مراقب او قابل شنیدن است

وسایل مورد لزوم برای ساکشن کردن :

- ✓ دستگاه ساکشن
- ✓ کاتتر یک بار مصرف و یا کاتتر لاستیکی قرمز رنگ
- ✓ محلول سالین
- ✓ دستکش یک بار مصرف
- ✓ لوله رابط ساکشن

مراحل ساکشن کردن :

- پوشیدن لباس محافظ مثل گان و ماسک و عینک
- بیمار را در وضعیت نیمه نشسته قرار دهید، اکسیژن را روی ده لیتر تنظیم کرده و تا چند دقیقه قبل از ساکشن بیمار اکسیژن با درصد بالا دریافت کند
- دستگاه را آماده کرده و روشن کنید
- دستگاه را روشن کنید
- فشار نباید از 120 میلیمتر جیوه بیشتر باشد (در بزرگسالان)
- دستکش استریل را در دست غالب بپوشید و سر ساکشن را از پوشش خارج کنید
- استریل بودن سر ساکشن خیلی مهم است
- سر ساکشن را با دست استریل گرفته و با دست غیر استریل انتهای لوله را ببندید سر ساکشن را در حدود 10 تا 15 سانتی متر وارد

تراک کنید سپس انتهای لوله را باز کنید و با حرکت چرخشی آن را خارج کنید طول مدت ساکشن نباید بیشتر از 10 تا 15 ثانیه بیشتر باشد

- مجدداً به بیمار اکسیژن با درصد بالا بدهید
- بعد از هر بار انجام ساکشن مسیر ساکشن و لوله رابط را با سرم شست و شو که با سرنگ 20 سی سی از قبل کشیده شده تمییز کنید
- بعد از اتمام ساکشن دستها را با آب و صابون بشوئید

توصیه ها :

- ❖ حداقل روزی سه بار ظرف جمع کننده ترشحات را خارج کرده و به خوبی با آب و وایتکس بشوئید
- ❖ هیچگاه سر ساکشنی را که با آن دهان بیمار را تمیز کرده اید وارد تراکیاستومی نکنید .
- ❖ ساکشن را ترجیحاً قبل از وعده غذایی انجام دهید
- ❖ در صورتی که ترشحات بیمار زیاد است و به راحتی خارج نمی شود یا به صورت تکه های جامد درآمده است مدت زمان بیشتری بیمار را بخور سرد بدهید.
- ❖ سر ساکشن ها یک بار مصرف هستند بعد از هر بار استفاده دور انداخته شوند.
- ❖ هوای اتاق بیمار باید مرطوب باشد و برای مرطوب شدن هوای ورودی به ریه بیمار گاز استریل

آغشته به نرمال سالین روی لوله تراکیاستومی قرار دهید.

- ❖ بعد از انجام عملیات ساکشن ، سر لوله رابط را با یک گاز استریل بپوشانید
- ❖ ساکشن کردن در صورت نیاز باید تکرار شود اما دوره ای استراحت را بین دفعات ساکشن در نظر بگیرید ، بیمار را تشویق کنید تا 20 تا 30 ثانیه قبل از ساکشن چند نفس آرام و عمیق بکشد .

هشدار :

در صورت بروز تنفس کند و سطحی و نامنظم و یا سختی در تنفس ، انجام اقدامات اورژانسی ضروری است

علائم و نشانه هایی که بیمار باید به پزشک و یا پرستار گزارش کند

- ✓ بی قراری یا اضطراب
- ✓ گیجی و مشکل تمرکز
- ✓ رنگ آبی لبها و ناخن ها
- ✓ تپش قلب
- ✓ تب
- ✓ تغییر در رنگ ، غلظت ، مقدار و بوی ترشحات

 به امید تندرستی